

Maashorst VOORUIT

NIEUWE GEMEENTE, NIEUWE KANSEN

DENK VOORUIT, STEM VOORUIT!

WWW.MAASHORSTVOORUIT.NL

LIJST 9

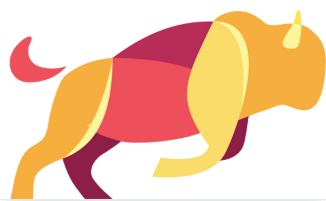
Welkom!

Welkom bij het verkiezings- en uitvoeringsprogramma van Maashorst Vooruit. Het is een verkiezingsprogramma dat tot stand is gekomen voor en door de kiezers zelf. Hiervoor hebben we ontwerpessies gehouden in elke kern van de nieuwe gemeente Maashorst. Daarbij hebben we de zeven hoofdthema's die we in ons programma gebruiken besproken met onze inwoners. De gesprekken die hieruit volgden hebben we als inbreng voor ons programma gebruikt. Wij vinden namelijk dat de politiek zo dicht mogelijk bij haar inwoners moet staan en ook in dienst moet staan van haar inwoners. Voor Maashorst Vooruit is dit politiek van onderaf.

Dit programma is een leidraad voor de komende 4 jaar. Echter, het is niet in beton gegoten. Wat ons betreft is het een dynamische leidraad; mochten er nieuwe ontwikkelingen zijn die voor onze inwoners van belang zijn, dan handelen we daarnaar. Zoals we bij Maashorst Vooruit gewend zijn blijven we ook de komende 4 jaar in gesprek met de inwoners.

Wie zijn wij?

In 2018 zijn we door de kiezers als grootste partij in de gemeenteraad gekozen en hebben we het voortouw genomen voor de nieuwe coalitie. Maashorst Vooruit heeft daarbij het herindelingsproces tussen Landerd en Uden tot een succesvol resultaat gebracht. We hebben alle punten uit ons verkiezingsprogramma van 2018 verwezenlijkt. Maar ons verhaal is nog lang niet klaar. We willen samen met onze inwoners Vooruit blijven kijken en ook van onze nieuwe gemeente Maashorst de mooiste gemeente van Nederland maken!

Maashorst
VOORUIT

Waar staan wij voor?

1. **Gelijkwaardigheid:** Maashorst Vooruit is een partij die zich inzet voor álle kernen en wijken. Deze zijn voor ons gelijkwaardig, maar niet gelijk. Wij hebben oog voor de eigen identiteit, cultuur en verschillende behoeften die er zijn in een kern of wijk. Bij beslissingen kijken we naar de behoeften die er zijn, waarbij altijd het algemeen belang het uitgangspunt is.
2. **Pragmatisme:** De traditionele linkse of rechtse kijk op de politiek laten we achter ons. Bij Maashorst Vooruit voelen mensen met verschillende achtergronden zich thuis, omdat besluiten op basis van pragmatisme worden genomen. We staan voor samenwerken en willen politieke polarisatie bestrijden. Dat vraagt om een brede insteek in de raad waar we streven naar zoveel mogelijk draagvlak.
3. **Inclusiviteit:** Maashorst Vooruit wil dat iedereen mee kan doen naar zijn/haar/hun eigen vermogen. Afhankelijk daarvan mag een meer of mindere actieve inbreng worden verwacht. Zij die, om welke reden dan ook, op afstand staan, willen we er wel bij betrekken. Niemand moet alleen hoeven staan, zonder dat we daarbij de autonomie van het individu uit het oog verliezen.
4. **Evenwichtig:** Maashorst Vooruit gaat voor een gezonde gemeente, waarin het fijn wonen, werken en recreëren is. Daarbij moeten mens, natuur en bedrijvigheid in evenwicht zijn. Het natuurgebied is de basis van de nieuwe gemeente. In onze gemeente past geen milieubelastende en vervuilende industrie.
5. **Ondernemend:** Maashorst Vooruit is trots op de ondernemers in onze gemeente. Zij zorgen voor werkgelegenheid en leveren ook op veel andere vlakken een positieve bijdrage aan onze samenleving. Wel moet ondernemingsruimte worden begrensd als de volksgezondheid in het geding is. Maashorst Vooruit denkt in beginsel in kansen, niet in problemen.
6. **Vooruitstrevend:** Maashorst Vooruit denkt in oplossingen en niet in belemmeringen, waarbij innovatie leidend is. Klimaat en duurzaamheid zijn essentiële thema's voor een toekomstbestendige gemeente.
7. **Bouwend:** Maashorst Vooruit is er voor jong en oud. Die afspiegeling willen wij ook in de verschillende kernen zien. Niet in de laatste plaats omdat dit ook positief is voor de leefbaarheid. Bij woningbouwplannen moet hier dan ook actief rekening mee worden gehouden.
8. **Faciliterend:** Maashorst Vooruit ziet het verenigingsleven als hét bindmiddel van de gemeenschap. Of dit nu om hobby of sport gaat. Binnen het redelijke en aanvaardbare moet een gemeente dit faciliteren.
9. **Eigenheid:** Maashorst Vooruit wil het unieke karakter van onze gemeente en omgeving actief uitdragen, zodat ook mensen van buiten onze gemeente aan ons worden gebonden voor toerisme, recreatie en winkelen. Hiervoor is een goed cultureel klimaat ook onmisbaar.
10. **Samenwerkend:** Maashorst Vooruit neemt besluiten met de inwoners, niet voor de inwoners. Wij werken van onderaf en niet van bovenaf.

Inhoud van ons programma:

1. Bestuur en organisatie
2. Duurzaamheid en klimaatadaptatie
3. Wonen, werken en leren
4. Toerisme en recreatie
5. Bomen en boeren
6. Cultuur en vrije tijd
7. Zorg voor elkaar
8. Hoe gaan we dit betalen?

1. Bestuur en organisatie

Wij als Maashorst Vooruit willen er óók in de nieuwe gemeente zijn voor álle kernen. De identiteit van de afzonderlijke kernen en de afstand tot de inwoners hoeft na de herindeling niet af te nemen. Dit hebben we zelf in de hand. Wij staan voor de belangen van alle kernen samen en voor de individuele kernen afzonderlijk. Nieuwe gemeente, nieuwe kansen. Zo kijken we naar de komende periode. Maashorst Vooruit wil de manier waarop de gemeente functioneert herschrijven. Naar een manier van werken die voor inwoners herkenbaar is, waar met je mee wordt gedacht en waar je je thuis voelt. We zijn een grote gemeente in de regio en moeten dat ook benutten door cruciale posities in te nemen in samenwerkingsverbanden. We willen de deur openhouden voor een toekomstige herindeling met de gemeente Bernheze of een deel ervan.

Doe-Democratie, burgerparticipatie en burgerinitiatieven:

Maashorst Vooruit vindt dat inwoners zelf het beste weten wat belangrijk is in hun woonomgeving. Met groot enthousiasme wordt door veel inwoners gebouwd aan de toekomst van hun eigen kern. Deze initiatieven zijn ontstaan vanuit dromen en zorgen van onze eigen inwoners. Wij vinden het een taak van de gemeente om deze initiatieven te ondersteunen. Wij willen samen met en voor onze inwoners deze 'Doe-democratie' verder ontwikkelen. We hebben hier de afgelopen jaren ervaring mee opgedaan en enkele mooie voorbeelden van succes zijn hieruit voortgekomen; zorgcoöperaties initiatief,- en belangengroepen. Er is echter nog steeds veel ruimte tot verdere ontwikkeling en verbetering. Niet alles gaat meteen goed. Het is zaak om hier met elkaar van te leren en verbeteren.

- De doe-democratie, waarin onze inwoners zelf richting geven aan de gewenste ontwikkelingen binnen hun eigen dorp, verder steunen en stimuleren (waarbij niet te veel gekaderd wordt door de gemeente).
- Er dient voor elke kern en/of wijk in onze gemeente één ambtelijk en één bestuurlijk aanspreekpunt te zijn. De wethouder moet de dromen en zorgen van de inwoners van deze kern binnen de gemeente onder de aandacht brengen en ervoor zorgen dat deze worden opgepakt. Wij hebben gemerkt dat een vast gezicht drempelverlagend is (denk aan de wijkagent) en dat hierdoor de inwoners eerder hun weg weten te vinden binnen de gemeente. Hierdoor ontstaat er meer verbondenheid tussen inwoners en gemeente.
- We willen een gereedschapskist voor inwonerparticipatie en doe-democratie ontwikkelen. Denk hierbij aan een dorpsraadpleging, een digitaal bewonersplatform (website of app) en een leefbaarheidsbudget om activiteiten en lokale initiatieven te ondersteunen en aan te moedigen. Alle trajecten waar participatie aan te pas komt worden volgens dezelfde ontwerpgerichte manier doorlopen.
- Sterk opbouwwerk in elke kern om initiatieven te stimuleren, ondersteunen en verder te helpen.

Communicatie vanuit de gemeente en gemeenteraad:

Er dient helder, tijdig en in begrijpbare taal gecommuniceerd te worden door de gemeente met haar inwoners. Wij hebben gemerkt dat dat niet altijd even goed loopt, hier moet de gemeente van leren. Niet alleen omdat dit een hoop frustratie voorkomt, maar ook omdat wanneer er helder, tijdig en in begrijpbare taal gecommuniceerd wordt, er veel efficiënter gewerkt wordt binnen de organisatie. Nee mits, ja tenzij.

Wij zouden graag zien dat ook de gemeenteraad naar de inwoners communiceert op innovatieve manieren. Door het medium en de onderwerpen aan te passen aan de doelgroep (jongeren, jongvolwassenen, ouderen etc.) hopen wij de betrokkenheid bij de lokale politiek te verhogen. Hierbij moet het voor de inwoners duidelijk worden wie de mensen in de gemeenteraad zijn, wat ze doen en wat er besloten is. Dit alles zonder politieke toonzetting. De raadsleden en wethouders dienen herkenbaar en benaderbaar te zijn en moeten zich wat ons betreft dan ook actief onder de inwoners begeven. Op die manier kunnen ze uit hun 'bubbel' stappen, horen ze wat er echt onder de inwoners leeft en is er voor inwoners laagdrempelig contact mogelijk.

• Maashorst Vooruit wil dat de gemeentelijke dienstverlening voor iedereen toegankelijk is. In de communicatie dient het taalgebruik direct en duidelijk te zijn (B1-niveau / klare taal). De gemeente kan zich aansluiten bij allerlei landelijke initiatieven die hieraan bijdragen.

Veiligheid:

Ondermijning is een groot probleem in onze maatschappij. Het kan een maatschappij-ontwrichtende uitwerking hebben. Dat is, wat ons betreft, onacceptabel en moet dan ook hard worden aangepakt. Hierin ligt niet alleen een taak voor de gemeente en overige overheden, maar ook bij onze inwoners. Als we samen onze ogen open houden en verdachte situaties melden, houden we onze gemeente veilig. Vanuit de gemeente willen wij naar de inwoners toe de middelen aanreiken om dit ook te kunnen doen op een veilige en vertrouwelijke manier.

- Aandacht voor aanpak ondermijning (bewustwording bij gemeente, verenigingen en inwoners).
- Voorlichting ter voorkoming van cybercriminaliteit.
- Actief beleid ter bevordering van de sociale veiligheid binnen de gemeente Maashorst.

2. Klimaatadaptatie en duurzaamheid

Maashorst Vooruit wil voorop lopen als het gaat om een duurzame leefomgeving waarin gezondheid en de kwaliteit van ons bestaan nu en voor de toekomstige generatie gegarandeerd is. We willen bouwstenen creëren voor de toekomst van onze kinderen en generaties daarna. Maashorst Vooruit gaat zich actief inzetten voor een duurzame en groene gemeente Maashorst. Onze inzet is om op de lange termijn energie-, en CO₂-neutraal te zijn. Dit zijn lange termijn doelen waar we nu mee aan de slag moeten. Klimaatverandering raakt ons namelijk allemaal, links en rechts, oud en jong en rijk en arm. Geen lange termijn doelen 2030-2050, maar nu realiseren wat kan. Een stap extra zetten en concrete doelen stellen voor de komende 4 jaar.

Belangrijk uitgangspunt is dat klimaatadaptatie bij elk raadsbesluit centraal staat. Elk raadsvoorstel dient wat ons betreft een klimaatparagraaf te hebben waarmee getoetst kan worden welke impact dit besluit heeft en hoe we hiermee de gestelde doelen kunnen realiseren.

Energietransitie:

De Regionale Energie Transitie (RES) en de Warmte Transitie zijn al in de afgelopen raadsperiode vastgesteld en vormen zo een eerste aanzet om de klimaatadaptatie vorm te geven. Elke transitie vraagt tijd, ook deze. We zijn samen verantwoordelijk voor deze transitie en daarom vinden wij het van groot belang om de gestelde doelen ook samen vorm te geven.

- Wij willen de wethouder Klimaatadaptatie en Duurzaamheid leveren vanuit Maashorst Vooruit indien wij deel kunnen nemen aan het bestuur van de nieuwe gemeente.
- Alle gemeenschappelijke accommodaties en gebouwen wekken hun eigen energie op.
- Wij streven ernaar om alle daken die geschikt zijn ook in te zetten voor zonnepanelen. Wij realiseren ons dat ook met alle geschikte daken vol zonnepanelen, we niet aan de doelen van de energietransitie en RES kunnen voldoen. We zullen in dat geval andere opties moeten bekijken.
- In overleg met de inwoners wordt er bekeken wat de beste plekken zijn om windmolens te plaatsen.
- Onderzoek naar andere mogelijkheden om energie op te wekken, op te slaan en te verdelen in onze gemeente.
- De gemeente moet actief op zoek naar subsidiemogelijkheden vanuit provincie, Rijk en Europa.
- We willen onderzoeken of inwoners daken of panelen kunnen huren/pachten van lokale industrie of agrarische ondernemers. Hiermee willen we collectieve projecten stimuleren.
- Met zonnepanelen op landbouwgrond willen we terughoudend zijn. Zonnepanelen op daken en innovatieve ontwikkelingen zoals geluidsschermen hebben onze voorkeur.
- Gronden die in eigendom van de gemeente zijn in kaart brengen en daar waar mogelijk inzetten voor energieopwekking.

- Onze natuurgebieden vrijhouden van zonneparken.
- Meer laadpalen voor elektrische auto's in openbare ruimten. Bij elk nieuwbouwproject moeten laadpalen worden gerealiseerd.
- Naast het opwekken van energie willen we actief inzetten op energie-opslag
- De gemeente heeft een duurzaam wagenpark, elektrisch waar mogelijk.
- Goede voorlichting naar onze inwoners en bedrijven is belangrijk. Hiermee wordt het voor inwoners duidelijk wat er aan mogelijkheden zijn.
- Subsidies voor collectieve projecten en individuele tegemoetkomingen in kaart brengen en toegankelijk maken.
- De jeugd moet op jonge leeftijd meegenomen worden in de opgave die we hebben. We stimuleren dan ook dat dit onderdeel wordt van het onderwijs.
- Inwoners informeren over hoe je zelf zaken kunt regelen. Denk aan zelf isoleren, de warmtehuishouding op orde maken, de tuin vergroenen etc.
- Een gratis energiescan moet voor iedereen toegankelijk zijn.
- Slim aanhaken op regionale initiatieven, zoals Brabant Woont Slim.
- Subsidie moet alleen verstrekt worden aan lokale inwoners, bedrijven of initiatieven en geen voorrang geven aan commerciële (buitenlandse) partijen.
- Buurten subsidiëren / ondersteunen om hun wijk te vergroenen. Denk hierbij aan het ontkoppelen van hemelwater, vergoeding voor groene daken en collectieve isolerende maatregelen.
- Agrarische bedrijven hulp bieden bij het vinden van een realistisch alternatief. Hier moet samen met de sector structureel, betrouwbaar en langdurig beleid op gemaakt worden.
- Duurzaamheid bij bedrijven, al dan niet middels subsidie, stimuleren. Hierbij moet samen opgetrokken blijven worden met de beheerders van bedrijventerreinen en ondernemers.

Warmte Transitie:

Hoe we onze huizen verwarmen is een financieel en sociaal vraagstuk dat ons voor grote uitdagingen stelt. Met de huidige energieprijzen wordt het voor veel van onze inwoners een steeds grotere kostenpost en het kan zelfs leiden tot energiearmoede. Waar mogelijk hebben we daar als gemeente een passend beleid voor en laten we niemand in de kou zitten. Hier willen we als Maashorst Vooruit in voorop lopen en een aanpak realiseren waarmee we ervoor zorgen dat inwoners niet in de financiële problemen komen.

- Verduurzamen sociale huurwoningen willen we stimuleren door dit op te nemen in de prestatieafspraken die we maken met de woningcorporaties.
- Energie die vrijkomt in de agrarische en industriële sector voor verwarming van huizen of opwekking van energie gebruiken.
- Onderzoeken of warmtenetten haalbaar zijn op industrieterrein en nieuwe wijken. Hierin willen we samen optrekken met bedrijven, parkbeheerders en andere partners.
- Houtfilters of katalysators voor hout gestookte kachels subsidiëren.

Groen:

Een groene en gezonde leefomgeving is prettig om in te wonen. We willen onze gemeente dan ook letterlijk verder vergroenen:

- Inzetten op groene tuinen promoten; tegels eruit, partner van Steenbreek, moestuinen promoten, regentonnen stimuleren en hemelwater ontkoppelen.
- Het planten van inheemse bomen die bij de Maashorst passen in onze wijken, dorpen en buitengebieden.
- Verstening in onze natuurgebieden willen we zoveel mogelijk tegengaan.
- Voorop lopen in vergroening, de gemeente durft een grotere ambitie op te pakken dan het rijk en de provincie.

Afval:

Wij als maatschappij produceren samen heel veel afval en dat is een grote belasting voor het milieu. Minder is beter en dat wat we produceren moeten we opnieuw kunnen gebruiken als grondstof. Deze circulaire- of kringlooeconomie is meer en meer een verdienmodel aan het worden en niet meer weg te denken in het productieproces. Bewust omgaan met wat we weggooien en zouden kunnen hergebruiken is de eerste stap in deze kringloopgedachte.

- Een eigen kringloopbedrijf oprichten en tevens hiermee werkplaatsen creëren voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Inwoners een keuze geven in maat afvalcontainer en omruilen mogelijk maken.
- Inzetten op verminderen van afval en verpakkingsmaterialen bij bedrijven.
- Restafval scheiden blijven we promoten, betalen per kilo is voor ons een bespreekbaar punt. Groenafval aanbieden dient gratis te blijven. We willen onderzoeken wat een gepaste manier is om met ons grofvuil om te gaan.
- Meer afvalbakken in onze gemeente om zwerfafval tegen te gaan. Niet alleen in de centra en woonwijken, maar ook in de buitengebieden.
- Specifiek voor onze natuurgebieden willen we afvalbakken waartoe dieren geen toegang hebben.
- Meer containers voor luierreclycling.

3. Wonen, werken en leren

Maashorst Vooruit gaat voor kernen waar het prettig wonen, werken en leren is. Hierdoor zal de leefbaarheid en dus de toekomstbestendigheid toenemen. Wij vinden het daarom belangrijk dat de gemeente aan een goed woon- en werkklimaat in onze kernen bijdraagt. Hierdoor zullen jongeren eerder willen en kunnen blijven wonen in hun eigen kern en zijn onze ouderen langer in staat om te blijven wonen waar ze zelf het liefste wonen.

Wonen:

Om iedere doelgroep te laten wonen in de kernen, dient er voldoende en gevarieerde woonruimte te zijn in de kernen en moeten de voorzieningen op peil blijven. Door de enorme woningnood die ook onze gemeente treft, moet er wat ons betreft creatief omgegaan worden met het creëren van nieuwe woningen. Hierbij moet er gebouwd worden waar behoefte aan is, maar dient er bovenal veel en snel gebouwd te worden. Gezien het belang van de woningbouw is een specifieke portefeuille wonen noodzakelijk.

- Van elke vijf te bouwen woningen is er één voor starters, één voor senioren en één voor sociale huur.
- Wij willen een woonvisie die aansluit bij de behoeften die er zijn in onze kernen en gericht is op de toekomstbestendigheid van die kernen; de te bouwen woningen moeten ervoor zorgen dat zowel onze jongeren als ouderen in de kern van hun keuze kunnen blijven wonen als zij dat willen.
- Het groene karakter van onze gemeente moet ook tot uiting komen in de inrichting van nieuwe woningbouwplannen. Duurzaam, en energieneutraal bouwen is daarbij het uitgangspunt. Wijken dienen zo ingericht te worden dat zij bijdragen aan klimaatadaptatie, biodiversiteit, energiebesparing en energieopwekking.
- Er moet in alle kernen binnen de bebouwde kom gezocht worden naar nieuwe locaties voor woningbouw, zowel uitbreiding als inbreiding. Dit heeft een hoge prioriteit. Dit houdt ook het herbestemmen in om meer woonruimte te creëren door bijvoorbeeld verruiming van woningsplitsing en het versoepelen van verbouwingen.
- Ondanks de urgentie voor nieuwe woningen moet de kwaliteit van de nieuwbouwplannen niet uit het oog verloren worden. Daarbij is wat ons betreft de woonvisie leidend en niet de winstmaximalisatie. Hiervoor dienen er duidelijke afspraken gemaakt te worden tussen projectontwikkelaars en de gemeente.
- Wij willen dat er ook weer meer mogelijkheden voor vrije kavels worden gemaakt binnen aangewezen bouwlocaties, uiteraard met inachtneming van de woonvisie.
- Wij willen dat er een bewoningseis komt op woningen, zodat de eigenaren van een woning ook daadwerkelijk wonen in hun huis.

- Na de herindeling zullen er gebouwen van de gemeente niet meer in gebruik zijn. De gemeente moet actief op zoek naar een herbestemming voor deze gebouwen. Bij voorkeur dient er gekeken worden naar woningbouw op deze plekken. Tevens dient daarbij gekeken te worden naar de meest efficiënte woontypes op die locatie. Het gemeentehuis in Zeeland is bijvoorbeeld geschikt voor ouderenhuisvesting.
- De toenemende ontkerkelijking heeft op termijn consequenties voor (her)bestemming van de kerkgebouwen. De gemeente dient actief in gesprek te zijn met de parochiebesturen over dit proces waarbij ook wonen nadrukkelijk moet worden meegenomen. Wij denken namelijk dat door herbestemming onze gemeentelijke monumenten voor de lange termijn behouden kunnen blijven. Behoud van deze monumenten is wenselijk.
- De grondprijzen moeten voldoende concurrerend zijn met ons omringende gemeenten, zodat het aantrekkelijk is om in onze dorpen te blijven wonen. Grondprijzen moeten wat ons betreft per kern bepaald worden en passend zijn bij de voorzieningen. Dit kan tot gevolg hebben dat er variabele prijzen voor bouwgrond worden gehanteerd.
- Het is steeds moeilijker voor jongeren om een woning te kopen en voor sociale huurwoningen zijn lange wachtlijsten. Ook betaalbare starterswoningen en sociale huurwoningen speciaal gericht op onze jongeren dienen opgenomen te worden in de nieuwbouwplannen.
- Door actief bouwbeleid en creatief denken is er veel mogelijk op het gebied van bouwen. Dit willen wij stimuleren en een wethouder wonen aanstellen die in ieder geval ervaring heeft met bouwen en bij voorkeur ook met creatieve oplossingen.
- De gemeente dient alternatieve woonvormen en initiatieven voor jong én oud serieus te ondersteunen en buiten de huidige kaders te denken. Denk hierbij op de korte termijn aan CPO's (particulieren die samen een bouwplan ontwikkelen), hofjes, splitsingen, inbreiding, tiny houses, mantelzorgwoningen, flexwoningen in tuinen etc. En onderzoeken of bepaalde vakantiewoningen een permanente status kunnen krijgen.
- Voor de lange termijn dient serieus nagedacht te worden aan de transitie van nu nog buitengebied om alternatieve woonvormen mogelijk te maken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het initiatief Peeldorpen. De gemeente dient hier een constructieve houding aan te nemen.
- De gemeente dient een anticyclisch bouwbeleid na te streven; in tijden van laagconjunctuur plannen ontwikkelen zodat in tijden van hoogconjunctuur er minder druk ontstaat op de woningbouw en er snel gebouwd kan worden.

Verkeer en vervoer:

Een goede en veilige infrastructuur en openbaar vervoer zijn essentieel voor de bereikbaarheid van onze woningen en ondernemingen. Het is de taak van o.a. de gemeente om deze op peil te houden en daar waar nodig te verbeteren.

- Er moeten een inventarisatie komen van de kwaliteit van onze fiets- en wandelpaden en trottoirs. Deze zijn op sommige plekken ronduit slecht te noemen. Dit beperkt de mobiliteit van met name onze oudere inwoners. Bovendien is het geen visitekaartje voor onze gemeente. Na de inventarisatie dient daar waar nodig het geplande onderhoud naar voren gehaald te worden.
- Daarnaast dient er een inventarisatie te komen van onveilige verkeerssituaties in onze gemeente. Ook hiervoor geldt dat deze aangepakt moeten worden door o.a. snelheidsremmende maatregelen. Op sommige plekken is er namelijk sprake van een 'racebaan' waardoor levensgevaarlijke situaties ontstaan.
- Speciale aandacht moet er zijn voor de verkeersveiligheidsituaties bij onze scholen. Als er onveilige situaties worden geconstateerd, dan moet dit zo spoedig mogelijk opgelost worden.
- Alle kernen moeten ook met het openbaar vervoer bereikbaar zijn. Hier moet dan ook serieus naar gekeken worden. Er moet onderzocht worden wat de gemeente hierin kan betekenen.

Werken:

Maashorst Vooruit is trots op de ondernemers in onze gemeente. Zij zorgen voor werkgelegenheid en leveren ook op veel andere vlakken een positieve bijdrage aan onze samenleving. Wij vinden het daarom belangrijk dat we oog hebben voor nieuwe ondernemerskansen voor zowel bestaande als nieuwe ondernemers in onze gemeente.

- Wij vinden het met name belangrijk dat we oog hebben en houden voor de vele (familie)bedrijven die we rijk zijn. Zij zorgen voor veel werkgelegenheid en dragen actief bij aan de leefbaarheid in onze kernen. Dat moeten we koesteren.
- De economische visie opgesteld samen met de ondernemers van de gemeente Maashorst i.o. gaan we verder uitwerken.
- In de gehele gemeente is er op de industrieterreinen al snel weinig ruimte meer om nieuwe bedrijven te vestigen. Wij willen een onderzoek naar de behoefte aan nieuwe industriegrond in onze gemeente en waar deze gesitueerd zou kunnen worden.
- Maashorst Vooruit wil dat er een actief beleid voor startende en jonge ondernemingen wordt ontwikkeld om ondernemers te helpen bij het starten en/of doorontwikkelen van hun bedrijf. Een bedrijfscontactfunctionaris heeft een bewezen meerwaarde geleverd hierin en dit willen we behouden en indien nodig uitbreiden.
- Wij willen de verdere samenwerking en/of samengaan van de verschillende ondernemersverenigingen in onze kernen ondersteunen. Door samen te werken ontstaan over en weer kansen.
- Er is een enorme behoefte aan personeel en er zitten ondanks een record aantal vacatures nog steeds mensen ongewild thuis. Wij willen daarom samen met bedrijven in onze gemeente optrekken om mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt sneller aan een baan te helpen. De gemeente dient dan ook initiatieven zoals open-hiring actief te ondersteunen.

●Mensen die een bijstandsuitkering ontvangen moeten de mogelijkheid hebben om extra bij te kunnen verdienen of giften (in natura) te ontvangen, zonder dat ze meteen gekort worden op hun uitkering. Uitgangspunt blijft wel dat de gemeente samen met de uitkeringsgerechtigden moet werken naar het vinden van een baan.

Leren:

De gemeente Maashorst hoort een mooie en veilige leeromgeving te bieden voor iedere ontwikkelingsfase. Wij vinden het van groot belang dat peuters, kleuters en basisschoolkinderen zoveel mogelijk in eigen dorp naar school kunnen gaan. Hierdoor groeit het kind op in zijn eigen vertrouwde omgeving en wordt het ook voor ouders aantrekkelijker om in een dorp te blijven wonen. Dit draagt bewezen bij aan de leefbaarheid van een kern.

- Voor de middelbare scholieren en studenten moeten meer voorzieningen komen, denk hierbij aan goede studieplekken, een locatie voor samenkomst en goede bereikbaarheid naar de scholen toe.
- De culturele sector moet meer op de voorgrond komen en een grotere rol gaan spelen in het onderwijsprogramma van onze scholen. De creatieve sector is de plek waar kinderen en jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen, hier moeten we dan ook gebruik van maken.
- Wij willen eraan bijdragen dat basisscholen in onze kleinere kernen kunnen blijven bestaan. Dit zorgt namelijk voor een hogere leefbaarheid.
- De VVE, peuterspeelzalen en buitenschoolse kinderopvang in onze kernen dienen behouden te blijven.
- Wij willen een hybride leeromgeving waarbij onderwijs, gemeente en bedrijven samen optrekken om het (regulier, speciaal en praktijk)onderwijs verder te verbeteren en de kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren.
- Wij stimuleren een smeltkroes van ontmoeten en ontwikkelen door Campus Uden.
- Maatschappelijke stages willen we stimuleren door als gemeente als verbinder op te treden, maar ook actief stageplaatsen in de gemeentelijke organisatie aan te bieden.
- Wij willen blijvend aandacht voor laaggeletterdheid bij zowel de jeugd als bij volwassenen. Ook hier moet de gemeente een actieve rol spelen in het begeleiden van laaggeletterden naar leermogelijkheden om dit terug te dringen.
- Jongerenwerk moet een vaste plek krijgen op scholen. Dit vergroot de toegankelijkheid en reikwijdte van de jongerenwerkers.

4. Toerisme en recreatie

Het natuurgebied De Maashorst, de wijstgronden, de trentse bossen en de Bedaf zijn enkele voorbeelden van prachtige plekken in onze gemeente. Bovendien beschikken we over veel en goede horecagelegenheden. Daarnaast zijn de Maasmeanders, de Peel, de vestingsteden aan de Maas en de driehoek 's-Hertogenbosch, Eindhoven en Nijmegen dichtbij. Deze combinatie biedt voor onze gemeente enorme kansen op het gebied van toerisme en recreatie. We willen dat de gemeente beleid ontwikkeld zodat ondernemers en inwoners deze kansen kunnen benutten. We gaan voor regionale, landelijke en internationale bekendheid. Daarbij dienen we de belangen van onze inwoners en de natuurwaarde niet uit het oog te verliezen.

- De visie die we hebben op toerisme en recreatie willen we samen met alle stakeholders verder ontwikkelen. Dit kan door een kwartiermaker worden aangejaagd.
- De natuurgebieden moeten zoveel mogelijk toegankelijk blijven voor alle inwoners, ook voor mindervaliden. Dit geldt voor de buitenste én binnenste schil.
- Het merk "Maashorst" willen wij verder vermarkten, zodat de bekendheid buiten de regio nog verder uitgebreid wordt.
- De fietspaden door de Maashorst moeten verbreed en verhard worden. Deze zijn op dit moment te smal en dat kan gevaarlijke situaties veroorzaken.
- Wij zijn voor een toeristenbelasting zoals die nu al geheven wordt in de gemeente Landerd. De opbrengsten hieruit dienen zowel voor toerisme als het algemene belang ingezet te worden. Wij vinden namelijk dat de investeringen die de gemeente doet aan toerisme en recreatie, ten goede moet komen aan haar inwoners door de leefbaarheid te verbeteren. Denk bijvoorbeeld aan de aanleg en/of verbetering van fietspaden, ondersteuning van verenigingen, bewegwijzering en de voorzieningen op peil houden. Op deze wijze profiteren alle inwoners van een voor toeristen aantrekkelijke gemeente Maashorst.
- Toerisme en recreatie moeten in dienst staan van onze inwoners en niet andersom; het moet niet de overhand gaan krijgen. Nieuwe initiatieven moeten op dat uitgangspunt getoetst worden.
- De gemeente stimuleert actief ontwikkelingen op het gebied van toerisme en recreatie. We hebben met onze unieke ligging ontzettend veel kansen die we kunnen pakken. Wij willen dat de gemeente welwillend omgaat met die initiatieven.
- Het omzetten van agrarische bestemming naar een toeristische/recreatieve bestemming juichen wij toe; dit kan zorgen voor een alternatieve inkomstenbron voor stoppende boeren en draagt bij aan de vergroening van onze gemeente.

- Wij willen dat de gemeente de samenwerking met ondernemers, toeristische instellingen, de overige Maashorstgemeenten en ook met regionale partijen verder intensificeert. Dan komt er een optimaal toeristisch beleid, en versterken partijen elkaar. Doel is om de toerist meerdere dagen in de regio te laten verblijven.
- Vakantieparken en campings moeten een uitstraling hebben die past bij onze gemeente.
- Wij willen de Natuurpoort in de Maashorst realiseren.
- Natuurlijke kunst langs fiets- en wandelroutes van lokale kunstenaars aanmoedigen.

5. Bomen en boeren

Duurzame landbouw en veehouderij wordt steeds meer gezien als oplossingsrichting waarmee we de gezondheidssituatie in ons buitengebied op orde kunnen krijgen. Innovatieve ontwikkelingen in de agrarische sector en intensieve veehouderij zien er hoopvol uit. Gezondheid is het hoofddoel om te komen tot een leefbaar en aantrekkelijk buitengebied. Het debat hierover vindt ook provinciaal en landelijk plaats en het gemeentelijk beleid is op dit moment nog volgend hierin. Parallel aan voorgenomen landelijk en provinciaal beleid kunnen er op lokaal niveau ook belangrijke stappen gezet worden. Hierin willen we in de gemeente Maashorst voorop lopen.

Boeren:

Actief beleid, knopen doorhakken en innovatieve keuzes maken zijn voor Maashorst Vooruit uitgangspunten waarmee we deze bedrijfsvoering duurzaam willen maken. We willen samen met de agrarische sector optrekken om via innovatie de transitie naar een duurzame sector te maken. Hiermee waarborgen we een belangrijke economische pijler in onze gemeente en kunnen we tegelijkertijd de leefbaarheid verbeteren.

Er wordt op dit moment op te veel plekken overlast ervaren door intensieve veehouderij. Wij zijn van mening dat intensieve veehouderij alleen kan bestaan als de verhouding met de omgeving goed is. Hierbij is gezondheid altijd leidend. De ruimte in het buitengebied is beperkt en biedt weinig ruimte meer voor grootschalige nieuwe ontwikkelingen in de intensieve veeteelt. Hierbij moeten we bij bestaande knelpunten samen optrekken en in goed gesprek met elkaar tot oplossingen komen die voor alle partijen passend zijn. Voor deze landbouwtransitie hebben we de volgende plannen:

- Innovatie in gewassen en teeltmethodes zorgen voor een duurzamere landbouw. We zijn erg blij dat de proeftuin van Agrifood Capitol in onze gemeente ligt. Het onderzoek en de innovatie die daar plaatsvinden geven ons inzichten in de kansen en mogelijkheden die er zijn. Dit willen samen met onze agrarische ondernemers oppakken.
- Kritisch kijken naar gebieden in onze gemeente met intensieve veeteelt. Denk hierbij o.a. aan de Graspeel. Als we het als gemeenschap belangrijk vinden om de overlast die hier wordt ervaren op te lossen, dan moeten we ook bereid zijn om hiervoor geld uit te geven door bijvoorbeeld het uitkopen van bedrijven die te veel overlast geven.
- Extensivering heeft onze voorkeur boven intensivering.
- Bij bedrijfsbeëindiging van agrarische bedrijf willen wij dat de vrijgekomen agrarische bebouwing kan worden gesloopt in ruil voor een woonbestemming van de bedrijfswoning en ontwikkeling van woningbouw op de vrijgekomen gronden.
- Het stoppen van een agrarisch bedrijf wat vaak al generaties in de familie is, valt de meesten zwaar. Wij moeten als gemeente ook deze inwoners van onze gemeente actief bijstaan en daar waar nodig faciliteren om tot nieuwe bronnen van inkomsten te komen. De gemeente dient hier wat ons betreft creatief in mee te denken.

- Uitbreiding van megastallen en veehouderijen dicht bij de bebouwde kom vinden wij niet passend. Dit belemmert toekomstige woningbouw en we zullen in beginsel hier niet aan mee werken.
- Geen extra mestverwerking in de gemeente Maashorst.
- Inzetten op het verduurzamen van kleinschalige agrarische bedrijven.
- Circulaire landbouw is de standaard.
- Wij streven ernaar om onze gemeente Maashorst pesticide- en insecticidevrij te maken. Bollenteelt waarbij veel pesticiden gebruikt worden en heel veel water aan de bodem wordt onttrokken, willen we weren uit onze gemeente.
- Inwoners kunnen een substantiële bijdrage leveren aan de kringlooplandbouw. Wanneer voedsel een zo kort mogelijke weg aflegt van producent naar de mond, is dat goed voor het milieu. Door consumenten bewust te maken dat hun koopgedrag grote invloed heeft op het milieu kunnen we grote stappen zetten.

Bomen:

De kwaliteit van onze leefomgeving wordt mede bepaald door een zo groot mogelijke biodiversiteit. Met natuurgebied de Maashorst in onze achtertuin hebben we een unieke kans om dit naar een hoger plan te brengen. Natuurgebied de Maashorst is al jaren volop in ontwikkeling en deze ontwikkeling willen we verder uitbreiden.

Natuurpark de Maashorst is onze groene parel, maar staat onder druk door een veranderend klimaat en de daarmee gepaard gaande weersextremen. Dit vraagt om bescherming. Maashorst Vooruit stelt voor om hiervoor een calamiteitenplan op te stellen om risico's als verdroging en bosbranden te verkleinen.

Exmoor pony's, Taurossen en Wisenten leveren een kwalitatieve bijdrage aan het beheer van Natuurpark de Maashorst. Deze grote grazers dragen bij aan een kwalitatieve ontwikkeling en zijn een steeds groter wordende toeristische trekker. Veiligheid is hierbij altijd het belangrijkste en wij ondersteunen de reeds genomen veiligheidsmaatregelen. Veiligheid is echter ook een verantwoordelijkheid van de individuele bezoeker en goede voorlichting helpt daarbij.

- Goede voorlichting over hoe om te gaan met grote grazers en veiligheid vergroten.
- Natuureducatie aan onze jeugd blijven wij ondersteunen.
- Monumentale bomen dienen beschermd te worden.
- Natuurgebieden met elkaar verbinden.
- Inheemse natuur moet daar waar nodig worden hersteld en bij nieuwe ontwikkeling het uitgangspunt zijn.
- Actief verwerven van omliggende landbouwgrond en omvormen tot natuur.
- Natuurinclusieve erfscheidingen zoals meidoorn willen we stimuleren door hier subsidie voor te verstrekken.

- Exploitatie Natuurpark de Maashorst kan ook door agro-ondernemers op natuurinclusieve wijze.
- Natuurdorpen, openbare voedsel- en plukbossen, permacultuurparken om een voorbeeld te zijn.
- Groen ontwikkelfonds Brabant sterker benutten.
- Ook voor mensen met een beperking moet onze natuur en recreatie toegankelijk en veilig zijn.

6. Cultuur en vrije tijd

De cultuur in onze dorpen maakt wie we zijn. Deze identiteit is voor Maashorst Vooruit een belangrijk goed. We willen dit koesteren en stimuleren om tot bloei te laten komen. Verenigingen en stichtingen vormen het smeermiddel van onze gemeenschap. De informele netwerken die daar ontstaan zijn goed voor elk inwoner. Een gezonde vereniging zorgt voor verbinding, gezondheidsbevordering en geeft zinvolle invulling aan vrije tijd. Zonder een rijk verenigingsleven verschaalt de leefbaarheid. Om ervoor te zorgen dat onze inwoners fijn kunnen leven in onze gemeente willen wij verenigingen, stichtingen, clubs en culturele instellingen blijvend ondersteunen. Wij geloven in een verbinding die verder gaat dan alleen financiën. Verenigingen dragen bij aan een gezonde en leefbare gemeenschap. En die gemeenschap helpt de gemeente om gezamenlijk maatschappelijke doelen te behalen.

Door culturele vorming kweek je meer begrip en respect voor elkaar. Wij vinden dat je werkt om te leven en niet leeft om te werken. Het bruisende leven aan evenementen, activiteiten, concerten en andere plekken waar mensen elkaar ontmoeten is voor Maashorst Vooruit goud waard. En daar blijven we in investeren.

Ontmoetingsjaar 2022:

Maashorst Vooruit wil dat 2022 hét jaar wordt waarin we elkaar leren kennen en dit ook mogen vieren. Alles mag uit de kast gehaald worden om elkaar te leren kennen. Een manifestatie van alle prachtige initiatieven die we in onze gemeente hebben. Met kruisbestuivingen tussen grote en kleine evenementen, sport-en-speltoernooien, voorstellingen en tentoonstellingen uit elke laag van onze gemeente. Een jaar waarin inwoners van jong tot oud uit alle dorpen met elkaar in contact komen.

Dorpshuizen en MFA's:

Dorpshuizen en wijkaccommodaties zijn de huiskamers van de gemeenschap. Mensen ontmoeten elkaar daar en gaan sociale verbindingen aan. Kwalitatief goede en laagdrempelige accommodaties zijn wat ons betreft dan ook cruciaal. Behoeften van de gemeenschap veranderen en daarom willen we van elke kern weten of de accommodaties nog bij de tijd zijn. Indien nodig dient hier in geïnvesteerd te worden.

Vrijwilligers en het verenigingsleven:

Het meeste werk in een vereniging wordt meestal door vrijwilligers gedaan. Maashorst Vooruit is trots op die inzet en wil dat mensen dit zonder zorgen kunnen doen. Je inzetten voor een ander is de basis van een zorgzame maatschappij. En dat begint heel klein bij je voetbalclub of bij het geven van muziekles. Maashorst Vooruit wil dat alle verenigingen van elkaars kennis kunnen leren, zodat we elkaar versterken.

Wij willen actieve ondersteuning kunnen bieden vanuit de gemeente voor vraagstukken als: vrijwilligersbeleid, werving, accommodatie, planvorming en passende en betaalbare huisvesting. Idealiter komt dit vanuit onze inwoners zelf, maar de gemeente heeft hierin een pro-actieve en ondersteunende houding. De ondersteuning die een gemeente geeft moet duurzaam en voor lange termijn zijn, zodat er goede bestaanszekerheid voor verenigingen is.

- Vrijwilligers stimuleren en een podium bieden. Maashorst Vooruit wil blijven enthousiasmeren, maar ook stimuleren. Jeugd krijgt hierin specifieke aandacht.
- Een vrijetijdsbeleid opstellen dat richting en visie geeft. Waar willen we naartoe met vrijwilligers en verenigingen? In dit beleid staan onderhoud, accommodatie, subsidies en andere zaken beschreven. Maar ook scholingsmogelijkheden horen hierbij. Dit zorgt er uiteindelijk voor dat verenigingen en stichtingen makkelijk hun werk kunnen doen. Dit beleid wordt in samenwerking met inwoners geschreven.
- We willen een duidelijk en ruimhartig waarderingsbeleid voor vrijwilligers en mantelzorgers.
- Samenwerking tussen verenigingen onderling versterken, zonder identiteitsverlies. Kennis, mensen en materiaal zijn de kostbaarste middelen van een vereniging. Deze kunnen een ander vooruit helpen. Door kruisbestuiving te stimuleren maken we de verbinding tussen verenigingen en dorpen tot een hechte band.
- Kwartiermaker aanstellen vanuit de gemeente als verbinder op het thema verenigingen en vrijwilligers. Deze treedt op als vast aanspreekpunt en voert regelmatig overleg om verbinding te houden.
- Brede inventarisatie in het verenigingsleven om wensen, behoeften, knelpunten en zorgen op te halen.
- Speciale aandacht willen we geven aan ons immaterieel erfgoed Carnaval. Het wordt steeds lastiger voor clubs om voorzieningen te vinden om praalwagens te kunnen bouwen. We willen samen met de carnavalsverenigingen onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om een centrale bouwlocatie per kern te realiseren.
- Goede duurzame subsidievoorzieningen en voldoende stimulering om te ontplooiën.
- Lidmaatschappen zijn voor iedereen betaalbaar.
- Elk kind heeft de (financiële) mogelijkheid lid te worden. Hierbij willen we langdurige deelname aanmoedigen.
- Speciale aandacht moet er zijn voor het betrekken van inwoners met een migratieachtergrond om inburgering en integratie te bevorderen. Deze groep maakt relatief weinig gebruik van het vrijwilligersleven of de faciliteiten. We willen op een leuke manier alle culturen die in de gemeente Maashorst wonen samen brengen.

Sport:

Sport en bewegen is gezond. Een gezonde maatschappij is niet alleen goed voor onszelf, maar ook voor de hoge kosten die een ongezonde levensstijl en daarbij komende ziekten met zich meebrengt.

- Sporten en bewegen voor jong en oud stimuleren.
- Aansluiting zoeken bij landelijke initiatieven zoals Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG).
- Buurtsportcoaches, Sjors Sportief én creatief.
- Meer ruimte voor parkjes en plekken ontwikkelen, zodat inwoners elkaar kunnen ontmoeten en sport of spel kunnen spelen.
- Onderzoek doen naar de mogelijkheid van een mountainbike en wielrenparcours op de oude vuilnisbelt in Uden.
- Sport en bewegen voor inwoners met een beperking stimuleren en etaleren.

Cultuur:

Onder cultuur verstaan we de gewoonten die bij ons en onze kernen horen. Deze zijn door de jaren heen gevormd en hier zijn we trots op. Het toont het straatbeeld van onze kernen en maakt wie we zijn. We hebben op cultureel gebied een fantastisch kwalitatief en divers aanbod. Maashorst Vooruit wil dit koesteren en de waarde van cultuur, culturele voorzieningen en instellingen erkennen en uitdragen.

- Goede voorzieningen en aandacht voor kunst en cultuur.
- Laagdrempelige subsidiëring voor activiteiten en ideeën.
- Gemeente moet meer uitdragen wat er al is op gebied van cultuur en welzijn.
- Elkaars cultuur en identiteit lokaal etaleren. De heemkenden hebben een enorme schat aan informatie, bijvoorbeeld het dialect en geschiedenis. Deze moeten we breder beschikbaar stellen.

7. Zorg voor elkaar

Voorkomen is beter dan genezen. Preventie is voor Maashorst Vooruit altijd het uitgangspunt. Dit gaat gepaard met een gezonde leefstijl voor alle inwoners. De grootste besparing wordt bereikt met het “voorkomen van”, waarbij de 0e lijn het belangrijkste is. Dit voorliggende veld van formele zorg, welzijnspartners, informele clubs, verenigingen en stichtingen heeft enorme potentie om zorgen voor elkaar te verbeteren. Maashorst Vooruit wil dat de gemeente voorop loopt in sociale innovaties en het lef heeft om in preventie te investeren.

Preventie begint bij ontmoeten; van elkaar als inwoner, maar ook de toegankelijkheid van hulp en dienstverlening. We geloven in de kracht van onze inwoners zoals zij zich inzetten in zorgcoöperaties of als mantelzorger. Maar niemand mag hier te veel druk van ervaren. De gemeente moet te allen tijde een vangnet zijn voor mensen die dreigen op afstand te raken van het dagelijkse leven.

Ontmoeten:

We kunnen al veel voor elkaar betekenen, maar als dat niet meer lukt moet de gemeente klaarstaan. Om elkaar te kunnen helpen is het belangrijk dat de gemeente dit faciliteert en ontmoeting aanmoedigt. Hulpverlening gericht op preventie om zo weer gezond mogelijk op te groeien in de eigen omgeving. In het dorpshuis ontmoeten mensen elkaar, daar kan ook de gevraagde ondersteuning gegeven worden. We willen voldoende ontmoetingsplekken in elke kern.

- Dorpshuizen en MFA's als ontmoetingsplek inrichten voor activiteiten, maar ook voor een goede maaltijdvoorziening.
- Wij willen de opzet en uitvoering van zorgcoöperaties, of initiatieven van gelijke strekking, blijvend financieel en professioneel ondersteunen. De ervaringen met de zorgcoöperaties zijn zeer positief, zowel vanuit het oogpunt van de gemeente, maar belangrijker nog, ook vanuit de inwoners zelf.
- Professionals uit zorg, welzijn en ambtenaren zijn zichtbaar aanwezig en ondersteunen laagdrempelig om vroeg signalering op te pakken.
- Financiële of professionele steun aan initiatieven die saamhorigheid vergroten.
- Mantelzorgers en vrijwilligers kunnen rekenen op professionele ondersteuning.
- We gaan vrijwilligers vervoersdiensten stimuleren en faciliteren. Denk hierbij aan de muzemobiel, maar ook aan de vervoersdiensten die zijn opgezet door de zorgcoöperaties.

Zorg en Welzijn:

Soms gaat het leven even niet zoals je had verwacht. Maashorst Vooruit vindt dat je dan te allen tijde terecht moet kunnen bij een gespecialiseerde professional. Wij geloven erin dat vroegtijdige verzorging, sociale of psychologische hulpverlening kan voorkomen dat het probleem erger wordt. Wij geloven in het bestrijden van de oorzaak in plaats van het symptoom. Dit kan wanneer we een sterk vangnet hebben tussen formele en informele organisaties. Maashorst Vooruit vindt dat de onderlinge samenwerking tussen professionals verder moet verbeteren, denk aan huisarts, wijkverpleegkundige, ziekenhuis, GGD, jeugdgezondheidszorg, GGZ, Ons Welzijn, Jeugdzorg en de gemeentelijke toegang.

- Het is de taak van de gemeente te zorgen dat zorgbehoevenden de weg naar het gemeentehuis en/of de juiste zorgverleners kunnen vinden, ook de mensen die niet uit zichzelf naar voren komen. De gemeente moet deze personen actief opzoeken. Het moet voor inwoners duidelijk zijn waar ze terecht kunnen bij (hulp)vragen. Dit is niet beperkt tot één plek, je moet zelf kunnen kiezen waar je je hulpvraag wilt halen.
- Toegang naar hulpverlening en (eerstelijns) hulp dient laagdrempelig en zo snel mogelijk te kunnen verlopen. Het basisteam jeugd en gezin speelt een essentiële rol. Wachtlijsten voor ouders en jongeren zijn lang en de werkdruk bij professionals is hoog. We willen Bureau Jeugd en Gezin en de Landerdse preventiewerkers samen laten gaan en faciliteren met meer inzet.
- Het preventiebeleid is enorm versnipperd. Door allerlei los ingerichte posten van de afgelopen jaren ontbreekt een samenhangend geheel. Voorbeelden als buurtsportcoach en buurtpreventiewerker zijn hartstikke goed, maar het mist een totaalplaatje. Wij pleiten voor algemeen welzijnswerk van opbouwwerk tot breder WZW en jongerenwerk.
- Wijk- en dorpsgericht werken heeft daarbij de voorkeur en we willen onderzoeken of het Proeftuin-concept passend is en daarnaast willen we proefdraaien met 'welzijn op recept'.
- Meer samenwerking tussen zorginstellingen en organisaties door actieve netwerkbenadering.
- Ambtenaren niet alleen achter het bureau, maar zichtbaar in dorpshuizen, scholen, MFA's, wijken en dorpen.
- Voortzetten Q-Support en C-Support.

Gezondheid:

De gezondheid van onze inwoners, jong en oud, is voor Maashorst Vooruit belangrijk. We willen een gezonde levensstijl aanmoedigen.

- Samen met jongerenwerk, GGD, onderwijs en ondernemers educatie geven over gezond leven.
- Buurtsport of beweegcoaches voortzetten.
- Dorpshuizen, MFA's en andere maatschappelijke accommodaties: rookvrij.
- Wij willen van de gemeente Maashorst een Fairtrade-gemeente maken.

Iedereen kan meedoen:

Zorgen dat iedereen mee kan doen, ongeacht zijn portemonnee, beperking, status, geaardheid of afkomst. Gemeente Maashorst is een echte inclusieve gemeente. Maashorst Vooruit wil dat de gemeente een voorbeeldfunctie vervult. Programma's of initiatieven die hieraan bijdragen worden ondersteund. We stellen een breed programma voor een inclusieve samenleving op, met als doel gelijke behandeling voor iedereen, bewustwording en aanpak racisme en discriminatie, en het bevorderen van gelijke startkansen.

Armoede:

Armoede bestrijden is een van de belangrijkste punten. De kansenongelijkheid die daarmee gepaard gaat willen wij in onze gemeente voorkomen.

- Kinderen mogen niet opgroeien met de belemmeringen van armoede.
- Een vangnet voor energiararmoede. De klimaatverandering tegengaan heeft voorrang. Als we onze inwoners moeten steunen door kosten te dragen, dan doen we dat graag.
- Initiatieven (kerstpakket voor minima, sinterklaasactie, deelhuisjes) willen we zoveel mogelijk stimuleren en faciliteren.
- Voedselverdeelpunten dicht bij huis.

Senioren:

Ouder worden is een proces waar je je moeilijk op kunt voorbereiden. Voor iedereen is die weg anders. Daarom is goede begeleiding en maatwerk nodig. Steeds langer thuis blijven wonen is al enkele jaren het credo van de landelijke overheid, maar ook van inwoners zelf. Je huis is nou eenmaal je thuis en daar wil je ook oud worden. Maar soms gaat dat niet meer zo makkelijk. Met de toenemende vergrijzing zien wij de roep om extra aandacht voor senioren. Maashorst Vooruit wil dat alle inwoners vitaal en gezond kunnen blijven wonen waar zij gelukkig zijn. De gemeente Maashorst is leeftijds- en dementievriendelijk.

- Meer preventief welzijnswerk gericht op ouderen.
- Indicatie of 'keukentafel'-gesprekken mogen nooit stress of angst met zich meebrengen. De gemeente is er om te helpen, vertrouwt wat inwoners zeggen en levert maatwerk.
- Proef uitvoeren waarbij inwoners zelf hun zorgbudget mogen besteden.
- We willen een verkorte route invoeren voor de aanvraag Huishoudelijke Hulp voor inwoners van 80+.

Jongeren:

Jong geleerd is oud gedaan. En Maashorst Vooruit wil jongeren gelukkig en gezond op laten groeien. Binden, boeien en behouden is hierin belangrijk. Dat betekent dat zij zichzelf een leven lang in de gemeente Maashorst kunnen zien wonen. Als onze jeugd en jongeren hulp nodig hebben moet de big five leidend zijn en mag hulp niet stoppen voor dit geregeld is. Dat betekent een goede plek om te wonen, werk, school of een dagbesteding, een goede voorbereiding op financiële zelfstandigheid en hulp als je het niet alleen kan, een volwassene waar je op terug kan vallen en anders een professional, en tenslotte een sociaal netwerk.

- Wij willen dat de gemeente actief bijdraagt aan een veilig en liefdevol LHBTI+ klimaat.
- Blijvend inzetten op alcohol- en drugspreventie.
- De coronaperiode is voor iedereen heel vreemd en soms lastig geweest. Het brengt mogelijk gevolgen mee die we nog niet in beeld hebben, zoals sombere gevoelens, depressie of eenzaamheid. We willen hier specifiek aandacht voor blijven houden de komende jaren.

Nieuw in Nederland:

We zorgen voor een warm welkom voor nieuwe inwoners van de gemeente Maashorst, ongeacht hun achtergrond. Elk jaar krijgt ook onze gemeente een doelstelling om een aantal gezinnen van nieuwe Nederlanders te huisvesten. Deze willen wij halen en indien mogelijk doen wat we kunnen om meer gezinnen te plaatsen. Maar daarmee is integratie in de nieuwe omgeving niet direct een gegeven. Het is van groot belang dat deze mensen van nieuwe Nederlanders ook nieuwe Odiliapelers, Reekenaren, Schaijkenaren, Udenaren, Volkenaren of Zeelanders worden. Door statushouders te spreiden over onze kernen en actief te laten deelnemen aan onze samenleving heeft integratie een goede kans. Samenwerking tussen de gemeente met o.a. Stichting Vluchtelingenwerk heeft in het verleden tot succesvolle integratie geleid. Wij willen dat voortzetten. We hebben aandacht voor verschillende culturen en omarmen dit. Wij vinden onze regio ongeschikt voor een AZC maar vinden dat we in tijden van nood oplossingsgericht mee moeten denken.

Eenzaamheid:

Eenzaamheid is een belangrijk thema bij ouderen én jongeren.

- Eenzaamheid in kaart brengen en bezoeken regelen.
- We proberen eenzaamheid bij jong en oud zoveel mogelijk te voorkomen. Hiervoor organiseren we diverse activiteiten, waarbij we ook willen stimuleren dat jong en oud elkaar ontmoeten. Denk hierbij aan momenten om samen te eten of een spelletjesavond.

8. Hoe gaan we dit programma betalen?

Wij realiseren ons dat onze dromen én zorgen geld kosten. Dit is geld dat we als gemeenschap samen moeten betalen. Wij willen hier dan ook zorgvuldig mee omgaan. In de afgelopen én komende jaren is en wordt veel geld uitgegeven aan investeringen die positief bijdragen aan de leefbaarheid van onze kernen. Wij vinden het belangrijk om de leefbaarheid in onze kernen hoog te houden en willen daarvoor blijvend investeren, maar de gedane investeringen kunnen er wel voor zorgen dat we veel van onze reserves gebruiken en dat we de komende jaren niet op hetzelfde niveau investeringen kunnen blijven doen. De lasten voor inwoners zoals OZB willen we laag houden. Maar zien logische inkomsten uit parkeergelden en toeristenbelasting. Het weerstandsvermogen ratio (vergelijkbaar met de solvabiliteit van een bedrijf) moet structureel op orde blijven. Sommige investeringen zijn nou eenmaal noodzakelijk en daarvoor willen we graag geld uittrekken, maar wel met het uitgangspunt dat we structureel een gezond huishoudboekje behouden. Wij streven ernaar om, nadat de noodzakelijk investeringen zijn uitgevoerd, daar waar mogelijk meevallers in te zetten om de reserves van de gemeente te verbeteren. Hiermee kunnen we dan later weer grote(re) uitgaven doen om de leefbaarheid van onze kernen te verbeteren. Gelukkig zien de economische ontwikkelingen er na een moeilijke coronaperiode weer positief uit en dit werkt door in de inkomsten van de gemeente.